
SADRŽAJ

Sažetak	1
I – U V O D	7
II – TEORIJSKA I PRAKTIČNA SAZNANJA	13
1. Saobraćaj u gradovima – pouke i poruke iz prošlosti	13
2. Trendovi istraživanja koncem 20. i početkom 21. veka	17
2.1. Opšta metodologija planiranja	18
2.2. Uticaj investiranja u sisteme saobraćaja na društveno-ekonomski razvoj	19
2.3. Socio-ekonomski faktori u saobraćaju	19
2.4. Uticaj investicija u saobraćaju na izgradnju suprastruktura u uticajnim područjima.....	21
3. Razvoj metoda za analizu uticaja investicija u saobraćaju na okruženje.....	24
3.1. Polazne osnove.....	25
3.2. Pregled istraživanja.....	27
3.2.1. Opšta metodološka unapređenja	28
3.2.2. Unapređenja u odnosu na specifična pitanja odnosa investicija – okruženje	30
3.2.2.1. Investicije i privredni rast.....	30
3.2.2.2. Modelovanje i metode upravljanja saobraćajnom potražnjom	32
3.2.2.3. Indukovani saobraćaj	34
3.2.2.4. Opšta pitanja značaja društvenih koristi /troškova saobraćaja	35
3.2.3. Elementi nove politike saobraćaja u evropskim zemljama	41
3.2.4. Iskustva iz naše zemlje	43
4. Opšte o metodama vrednovanja.....	44
4.1. Metode vrednovanja koje se zasnivaju na teoriji vrednosti.....	47
4.2. Metode vrednovanja koje se zasnivaju na upravljanju procesima /teoriji upravljanja	52
4.3. Hibridne metode.....	54
4.4. Neka ograničenja u primeni metoda vrednovanja	56
4.5. Ocena metoda.....	58

5. Rezime i zaključci	59
5.1. Trendovi globalizacije i investicije	59
5.2. Rezime istraživanja uticaja investicija	60
5.3. Zaključci	65
III – POLAZNA OSNOVA ZA FORMULISANJE METODE	
 ZA KVANTIFIKACIJU UTICAJA INVESTICIJA NA OKRUŽENJE	67
IV – METODE ZA ANALIZU, KVANTIFIKACIJU	
 I PROGNOZU UTICAJA INVESTICIJA	71
1. Uvodne napomene	71
2. Analiza uticaja na okruženje u sklopu sveobuhvatnog procesa planiranja saobraćaja	72
2.1. Sažet opis metodologije	72
2.2. Mogućnosti korišćenja metoda i tehnika za proračune u saobraćaju – metode za proračunavanje saobraćajne potražnje	77
2.3. Vrednovanje alternativnih rešenja u sklopu opšte metodologije za analizu uticaja	80
3. Uputstvo za procenu uticaja puta na okolinu	85
3.1. Sažet opis metodologije	85
3.2. Preliminarna procena uticaja – sažet prikaz metodologije	87
3.3. Detaljna procena uticaja – sažet prikaz metodologije	89
3.4. Metode vrednovanja koje se koriste u preliminarnoj i detaljnoj analizi	89
3.5. Definisavanje funkcije ocene	92
4. Metodologija za vrednovanje uticaja projekata razvoja sistema javnog masovnog prevoza putnika na okruženje	93
4.1. Okolnosti koje su uticala na razvoj metodologije	93
4.2. Opis metodologije	94
4.3. Metode i tehnike za kvantifikaciju uticaja	95
4.3.1. Analiza i prognoza uticaja na zaposlenost, dohodak i poslovne aktivnosti	96
4.3.1.1. Identifikacija i sistematizacija uticaja	96
4.3.1.2. Metode za analizu i prognozu uticaja na promet u trgovini na malo	96
4.3.1.3. Uticaji na indukovanu izgradnju	98
4.3.2. Uticaj stanica na okruženje	99
4.3.2.1. Identifikacija i sistematizacija uticaja	99
4.3.2.2. Opis uticaja stajališta na promenu namene zemljišta i osobina četvrti	99
4.3.2.3. Opisi uticaja na povećani obim saobraćaja i potreba za parkiranjem	100

4.3.2.4. Metode i tehnike za analizu i prognozu uticaja	101
5. Domaća iskustva	102
5.1. Uticaji investicija u infrastrukturu javnog prevoza putnika u gradskim aglomeracijama	103
5.1.1. Analiza uticaja stajališta "Karadorđev park" na okruženje	103
5.1.2. Aglomeriranje komercijalnih sadržaja u zonama putničkih terminala	104
5.2. Analiza uticaja pruga za velike brzine na okruženje	105
6. Rezime prikazanih metodologija, metoda i tehnika analize uticaja investicionih projekata na okruženje	108

V – METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA UTICAJA INVESTICIJA NA INDUKOVANU IZGRADNJU – OPŠTE KARAKTERISTIKE.....109

1. Neke osobenosti uticaja investicija u urbanim aglomeracijama	109
2. Metodološki koncept istraživanja uticaja investicija na okruženje	112
3. Metode dekomponovanja složenih pojava i procesa – teoretske osnove	114
4. Postupci klasifikacije i sistematizacije uticaja investicija u sistem saobraćaja na okruženje – osnovna obeležja	118
5. Uticaji na indukovanu izgradnju – metodologija i metode istraživanja	124
5.1. Definicija pojma indukovana izgradnja	124
5.2. Opis uticaja i urbane funkcije na koje se ispoljava	126
5.3. Indukovana izgradnja – tok analize, metode za proračunavanje i kriterijumi za ocenu efekata	131
5.3.1. Metod analize	131
5.3.2. Analiza globalnih trendova	132
5.3.3. Globalna distribucija neto priraštaja	135
5.3.4. Postupci distribucije na nivou koridora	141
5.3.4.1. Stanovanje	143
5.3.4.2. Proizvodno-skladišni prostor	147
5.3.4.3. Poslovno-komercijalne delatnosti	151
6. R e z i m e	156

VI – ZAKLJUČNA RAZMATRANJA161

1. Društvene preferencije u kontekstu strategije održivog razvoja	161
2. Metodologija, njena primena i osnovni nalazi	165
3. Pravci daljih istraživanja	171

Prilog A – INVESTICIONI CIKLUS	177
Prilog B – POSTUPCI I METODE ZA ANALIZU EFEKATA INVESTICIJA	179
Prilog C – EKSTERNI EFEKTI.....	185
1.2.1. Osnovni pojmovi	185
1.2.2. Opšti uslovi za pojavu EE.....	187
1.2.3. Podela EE i opšti kriterijumi podele	188
1.3. Internalizacija eksternih efekata.....	192
1.3.1. Osnovni pojmovi	192
1.3.2. Metode internalizacije	193
1.4. Specijalan slučaj EE – Javno dobro	194
1.4.1. Osnovni pojmovi	194
1.4.2. Javno dobro i društveno blagostanje.....	195
1.4.3. Javni dobro i preferencije potrošača	198
1.4.4. Lokalna javna dobra	199
1.4.5. Oblici državne intervencije, metode internalizacije EE u slučaju lokalnih javnih dobara	199
1.5. Neki primeri nastajanja eksternih efekata i metoda internalizacije	206
1.5.1. Javno dobro – eksternalija po definiciji	206
1.5.2. Eksterni efekti koji nastaju kao posledica organizacije tržišta....	207
1.5.3. Institucionalno, odnosno administrativno ograničavanje pristupa tržištu	208
1.5.4. Eksternalije koje se ispoljavaju usled potrebe za modelovanjem preferencija.....	208
1.5.5. Primeri aglomeracionih efekata	209
1.5.6. Urbanističko planiranje kao metoda alokativne državne intervencije (metode internalizacije)	210
1.5.7. Lokalne javne finansije	211
Prilog D – METODE I MODELI ZA DISTRIBUCIJU PRIRAŠTAJA RAZVOJNIH POKAZATELJA UPOTREBE ZEMLJIŠTA U POSTUPKU ANALIZE INDUKOVANE IZGRADNJE.....	213
1. Ravnoteža ponude i potražnje – drugi ugao posmatranja	213
2. Modeli prostorne raspodele priraštaja	214
2.1. ITLUP: DRAM-EMPAL modeli	218
2.2. MEPLAN model	220
2.3. METRISIM model	222
LITERATURA	225
Popis slika	231
Popis tabela	235
Beleška o autoru	237